

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 403/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČIA], proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 14 C 64/2013-457 z 29. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Návrhu na odklad vykonateľnosti uznesenia Okresného súdu Lučenec č. k. 14 C 64/2013-457 z 29. decembra 2021 **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 64/2013-457 z 29. decembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a odložil vykonateľnosť ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 C 64/2013 o uloženie povinnosti strpieť výkon exekúcie. Konanie o žalobe sťažovateľa bolo po späťvzati žaloby v súvislosti s vyhlásením konkurzu na majetok žalovaného v 1. rade zastavené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Co 79/2019-312 z 12. decembra 2019. V uznesení o zastavení

konania krajský súd výrokom III uložil žalobcovi (sťažovateľovi) povinnosť nahradiť žalovaným v 2. až 6. rade trovy konania v celom rozsahu. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 3. februára 2020.

3. Po odmietnutí dovolania sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 16 Co 79/2019-312 z 12. decembra 2019 uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 112/2020 z 27. mája 2021 (okrem iného) z dôvodu neprípustnosti dovolania podľa § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) vyšší súdny úradník okresného súdu uznesením č. k. 14 C 64/2013-431 z 12. novembra 2021 (ďalej len „uznesenie VSÚ“) rozhodol o výške náhrady trov konania tak, že uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovaným v 2. až 6. rade trovy konania vo výške 15,02 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 1 024,06 eur na účet žalovaných v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu VSÚ sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že VSÚ rozhodol o výške náhrady trov konania, čím svojvoľne porušil princíp viazanosti súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa, v danom prípade dovolacieho súdu, ktorý v uznesení č. k. 4 Cdo 112/2020 z 27. mája 2021 uviedol, že *„uznesenie súdu prvej inštancie o priznaní náhrady trov konania, nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, ani rozhodnutím vo veci samej a preto prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP nie je možné vyvodit“*.

5. Sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ poukázal na subjektívnu nespôsobilosť žalovaných v rade v 5. a 6. na platné udelenie samostatného splnomocnenia na zastúpenie advokátom vzhľadom na ich neplnoletosť v dobe priebehu konania, a to *„u žalovanej v rade 5/, ktorá dosiahla plnoletosť až ku dňu 08. 02. 2015 k úkonom právneho zastúpenia v rokoch: 2013 (v počte 1) a 2014 (v počte 2), u žalovanej v rade 6/ ktorá dosiahla plnoletosť až ku dňu 11. 02. 2016 k úkonom právneho zastúpenia v rokoch: 2013 (v počte 1), 2014 (v počte 2) a 2019 (v počte 1)“*. V sťažnosti sťažovateľ tiež uvádza, že právny zástupca žalovanej strany si uplatnil podľa bodu 5 odôvodnenia uznesenia VSÚ náhradu trov za 4 úkony, pričom podľa bodu 11 odôvodnenia mu okresný súd priznal náhradu trov za 5 úkonov. Týmto rozhodnutím okresný súd uplatnil podľa sťažovateľa procesne neprípustný postup, keďže prekročil rozsah náhrady trov voči uplatnenému návrhu.

6. Okresný súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu VSÚ.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie okresného súdu o zamietnutí jeho sťažnosti za arbitrárne, neudržateľné a *„výrazne svojvoľné porušenie práva na spravodlivý proces v intenzite ktorá v závažnej miere porušuje princíp právnej istoty sporovej strany“*.

8. Podľa názoru sťažovateľa sa okresný súd nezaoberal dôvodmi sťažnosti a odôvodnenie napadnutého uznesenia je len formálnou rekapituláciou dôvodov predchádzajúceho sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, pričom zjavne ignoruje v sťažnosti namietanú procesnú neprípustnosť rozhodnutia o výške náhrady trov konania a ďalšie vady napadnutého rozhodnutia, na ktoré poukazoval sťažovateľ v podanej sťažnosti.

9. Z formulácie okresného súdu, že *„žalobca vo svojej sťažnosti nijakým spôsobom nepoukázal na nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, t. j. neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré možno považovať uznesenie 14 C/64/2013-431 zo dňa o výške priznaného nároku na náhradu trov konania za nesprávne, resp. v čom považuje postup súdu pri vydaní daného rozhodnutia za nesprávny“*, vyplýva pre sťažovateľa oprávnený predpoklad, že jeho sťažnosť z 29. novembra 2021 a jej dôvody neboli zo strany zákonného sudcu predmetom dostatočného súdneho prieskumu, ktorý by zodpovedal ústavným princípom spravodlivého procesu.

10. Sťažovateľ namieta existenciu podľa jeho vyjadrenia okresným súdom tvrdeného *„samostatného uznesenia odvolacieho súdu“* ako fabuláciu, ktorá nezodpovedá skutočnému obsahu súdneho spisu. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd *„vôbec neuviedol spisovú značku a dátum vydania odkazovaného samostatného uznesenia odvolacieho súdu, na ktoré sa v odôvodnení podstatným a zdôrazňujúcim spôsobom poukazuje“*.

11. Sťažovateľ tiež poukazuje na podľa jeho názoru *„neštandardnú rýchlosť v postupe sťažnostného súdu“*, ktorá *„bola spojená s porušením princípu kontradiktórnosti, čo potvrdzuje skutočnosť, že v namietanom rozhodnutí zo dňa 29. 12. 2021 súd vôbec neuvádza zmienku o tom, že pred rozhodnutím súdu o sťažnosti oboznámil žalovanú stranu s podanou sťažnosťou“*.

12. Nedoručenie sťažnosti podanej sťažovateľom protistrane je podľa sťažovateľa *„neospravedlivelým, závažným zásahom do kontradiktórnosti konania s dôsledkom spochybnenia dodržania ústavných princípov spravodlivého procesu“*.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

14. Keďže sa sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti domáha výlučne vyslovenia porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ďalších základných práv podľa Ústavy Slovenskej republiky, resp. podľa Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) namietaných v odôvodnení ústavnej sťažnosti považoval ústavný súd len za súčasť jeho právnej argumentácie.

15. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

16. Ústavný súd opakovane (z novšej judikatúry porov. medzi mnohými napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 383/2017, II. ÚS 566/2018, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 178/2019) judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

17. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

18. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa poukazuje ústavný súd na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorom uvádza:

„Pokiaľ žalobca vo svojej sťažnosti poukázal na skutočnosť, že je nutné postupovať v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovenom ku stavu konania v bode 21. uznesenia sp. zn. 4 Cdo/112/2020 zo dňa 27. 05. 2021, tento iba poukazuje na skutočnosť, že dovolanie proti rozhodnutiu o priznaní náhrady trov konania žalovaným 2/ až 6/ odmietol, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, nakoľko podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je

rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle ustanovenia § 420 CSP, i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení svojho rozhodnutia č. k. 4 Cdo/112/2020-399 zo dňa 27. 05. 2021 žiadnym spôsobom nepopiera, že predmetný spor je právoplatne rozhodnutý a konanie o uloženie povinnosti strpieť výkon exekúcie predajom nehnuteľnosti je právoplatne skončené.“

19. Konštatácia najvyššieho súdu uvedená v uznesení o odmietnutí dovolania ako neprípustného (citovaná v predchádzajúcom bode) bola prezentáciou názoru dovolacieho súdu na povahu uznesenia odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania vo všeobecnosti z pohľadu prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu druhovo vymedzeným v § 420 CSP (ktorý názor je, mimochodom, v súčasnej dobe prekonaný judikatúrou ústavného súdu), nie prezentáciou názoru dovolacieho súdu na konkrétne dovolaním napadnuté uznesenie a stav konania.

20. Ústavný súd si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyžiadal od okresného súdu spisový materiál vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 64/2013 a zistil, že uvedená právna vec bola skončená uznesením krajského súdu č. k. 16 Co 79/2019-312 z 12. decembra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 3. februára 2020. Niet preto pochyb, že predpoklady § 262 ods. 2 CSP, podľa ktorého o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, boli v posudzovanom prípade splnené.

21. Vo vzťahu k sťažostnej námietke sťažovateľa týkajúcej sa výšky náhrady trov konania okresný súd uviedol, že „... *preskúmal postup vyššieho súdneho úradníka, ktorým sa riadil pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady trov konania a stotožnil sa s jeho postupom, teda napadnuté uznesenie bolo vydané správne, preto... sťažnosť žalobcu, ako nedôvodnú zamietol*“.

22. I keď napadnuté uznesenie okresného súdu je v citovanej časti odôvodnené stručne, je z neho zrejmé, že zákonný sudca preskúmal výpočet trov, ktoré vyhotovil vyšší súdny úradník, pričom už z odôvodnenia uznesenia VSÚ vyplýva, že námietka sťažovateľa týkajúca sa zastúpenia žalovaných v 5. a 6. rade je nedôvodná, keďže priznal právnenému zástupcovi trovy za zastupovanie 4 klientov špecifikované pri jednotlivých úkonoch právnej pomoci.

23. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že okresný súd priznal žalovanej strane trovy vyššie ako právny zástupca žiadal, ústavný súd uvádza, že z podania právneho zástupcu žalovaných zo 4. novembra 2021, ktoré je súčasťou súdneho spisu 14 C 64/2013 (č. l. 422), vyplýva, že trovy vyčíslil v celkovej výške 1 377, 56 eur za prvoinštančné a odvolacie konanie. Ak teda okresný súd priznal žalovanej strane náhradu trov konania spolu vo výške 1 039,08 eur, námietka sťažovateľa je neopodstatnená.

24. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie princípu kontradiktórnosti spočívajúce v tom, že okresný súd nedoručil sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu VSÚ protistrane, ústavný súd, majúci na zreteli vlastnú rozhodovaciu činnosť, ako i judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, uvádza, že kontradiktórnosť nerozlučne spätá s princípom rovnosti zbraní je univerzálnym právnym princípom platným v celom právnom poriadku, teda aj v civilnom sporovom konaní, a súd každého druhu a inštalácie ho musí plne rešpektovať. Dôvodom je fakt, že jednou z jeho hlavných funkcií je oboznámiť stranu konania so všetkými dokumentmi a dôkazmi, ktoré môžu ovplyvniť rozhodnutie a poskytnúť jej možnosti sa k nim vyjadriť. Tým sa jej garantuje právo byť vypočutá (*audiatur et altera pars*). Ani podľa ústavného súdu však zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter, pretože existujú aj výnimky z uvedeného pravidla, kde okolnosti prípadu alebo procesnej situácie vylučujú uplatňovanie tejto zásady (napr. rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 481/2012). Ústavný súd aj v inom svojom rozhodnutí konštatoval, že kontradiktórnosť konania nemôže prechádzať do roviny „absolútna“ (rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 18/2013).

25. Ústavný súd dospel k záveru, že v právnej veci sťažovateľa neexistuje relevantný dôvod na to, aby sa v civilnom sporovom konaní, ktoré je v zásade kontradiktórne, uplatnila výnimka z tohto princípu v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, v ktorom sa rozhoduje o subjektívnych právach a povinnostiach a námietka porušenia princípu kontradiktórnosti je opodstatnená. Uvedený nedostatok však nedosahuje mieru ústavnej relevancie, teda jeho intenzita nie je spôsobilá porušiť namietané právo sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Názor ústavného súdu je v okolnostiach posudzovanej veci odôvodnený predovšetkým tým, že nie sťažovateľ, ale práve procesná protistrana je tým subjektom, ktorý by mohol namietat porušenie princípu kontradiktórnosti v konaní. Z uvedeného vyplýva, že neexistuje príčinná súvislosť medzi tvrdeným nedoručením sťažnosti sťažovateľa protistrane a namietaným porušením práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

26. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu ako celku dospel k presvedčeniu, že nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov v súvislosti s rozhodovaním o sťažnostiach proti rozhodnutiam VSÚ o výške náhrady trov konania, nemožno mu pripísať charakter excesu, ktorý by v sebe zahŕňal črty svojvôle, a je preto potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

27. Ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom uznesení okresný súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, ktorého ho viedli k zamietnutiu sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu VSÚ, pričom argumentáciu okresného súdu považuje ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci za dostatočnú a založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku a judikatúre všeobecných súdov, vo vzťahu k rozhodovaniu o náhrade trov konania.

28. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú (bod 1 výroku).

29. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, nebolo namieste ani vyhovieť požadovanému odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu (bod 2 výroku). Bezpredmetným sa stalo aj rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu